

Nd.

290. Frumvarp

til laga um lánsfjelög.

(Eftir 2. umr. í Nd.).

1. gr.

Sparisjóðsdeild Búnaðarbanka Íslands veitir rekstrarlán til bænda og annara, er landbúnaðarframleiðslu stunda, eftir reglum þeim, sem lög þessi ákveða.

2. gr.

Sparisjóðsdeild Búnaðarbankans veitir lán til sparisjóða, samvinnukaupfjelaga, banka eða bankaútibúa, með því skilyrði, að fjeð sje eingöngu notað til þess að lána það út aftur til lánsfjelaga, sem stofnuð kunna að verða samkvæmt lögum þessum. Svo getur og sparisjóðsdeild bankans veitt sjálf lán beint til slíkra fjelaga.

Vexti af lánnum þessum ákveður stjórn Búnaðarbankans, að fengnu samþykki ráðherra.

3. gr.

Samvinnukaupfjelög, er gerast milliliðir um rekstrarlán samkv. 2. gr., skulu halda þeirri starfsemi algerlega aðgreindri frá kaupfjelagsstarfrækslu sinni, með sjerstakri bókfærslu og aðskildum fjárhag.

4. gr.

Lánsfjelög eru rekstrarlánafjelög með skyldum og rjettindum samvinnufjelaga. Þau skulu stofnuð og starfrækt samkvæmt lögum um samvinnufjelög, með þeim afbrigðum, er hjer segir:

- a. Fjelagsmenn skulu allir stunda einhverja tegund landbúnaðarframleiðslu og allir vera búsettir í sama bygðarlagi. Þeir mega ekki færri vera en 10 og ekki fleiri en 30. Þó mega fjelagar vera fleiri, ef þeir eru allir innan sama hrepps.
- b. Kjörtími stjórnenda skal eigi lengri vera en 2 ár, og er löglegt að meiri hluti stjórnar gangi úr á sama ári.
Annar endurskoðandi fjelagsins skal kosinn af fjelaginu á venjulegan hátt, en hinn skipaður af stjórn peningastofnunar þeirrar, er fjelagið skiftir við um rekstrarlán samkvæmt lögum þessum.
- c. Fjelagsmenn ábyrgjast einn fyrir alla og allir fyrir einn allar skuldbindingar fjelagsins.
- d. Árgjald í varasjóð fjelagsins og aðra óskiftilega tryggingarsjóði skal ákveða í samþykktum, eigi minna samtals en svarar $\frac{1}{2}\%$ ársvöxtum af öllum útlánnum fjelagsins. Allur tekjuafgangur fjelagsins rennur í varasjóð.
- e. Fjelagsmaður getur jafnan sagt sig úr fjelagi með 6 mánaða fyrirvara til næstu áramóta, en um ábyrgð hans á skuldbindingum fjelagsins fer eftir lögum um samvinnufjelög.
- f. Undirskrift formanns og minst helmings meðstjórnenda hans skuldbindur fjelagið.

5. gr.

Stjórn lánsfjelags ákveður hámark rekstrarláns fyrir hvern fjelagsmann, í samráði við endurskoðendur, fyrir eitt ár í senn. Lánsfjárhæð skal miða við búrekstur fjelagsmanns, lánsþörf og greiðslugetu. Rekstrarlán hvers einstaks fjelagsmanns má aldrei fara fram úr 4000 kr.

Utanfjelagsmönnum má ekki lána.

6. gr.

Hver fjelagsmaður setur fjelaginu veð eða aðra tryggingu, er fjelagsstjórn telur fullnægjandi, fyrir rekstrarláni sínu eins og það kann að vera á hverjum tíma.

7. gr.

Lán þau, er fjelögin veita fjelagsmönnum sínum, mega vera reikningslán eða víxillán. Reikningslán má veita til 1 árs í senn, og greiðist þá að fullu ásamt áföllnum vöxtum á þeim gjalddaga, sem ákveðinn er í samþykktum fjelagsins. Vixillán veitast eigi til lengri tíma en 6 mánaða og eigi framlengd lengur en svo, að víxillinn sje greiddur að fullu á hinum ákveðna gjalddaga fjelagsins. Hver fjelagsmaður sje skuldlaus einu sinni á ári um gjalddaga þess. Fjelagsmaður, sem ekki stendur í skilum við fjelagið, skal vikja úr fjelaginu. Lánsfjelag, sem ekki stendur í skilum við lánsstofnunina, má svifta rekstrarláni næsta ár, eða lengur, ef miklar sakir eru til.

8. gr.

Heimili og varnarþing lánsfjelags má vera í kauptúni, þar sem fjelagsmenn hafa aðalviðskifti sín, þótt það sje utan fjelagssvæðis.

Stofnun sú, sem veitir fjelaginu lán, skal án sjerstaks endurgjalds halda

reikning yfir reikningslánsviðskiftin við hvern einstakan fjelagsmann og reikna út fyrir hvern gjalddaga vexti þá, er hverjum fjelagsmanni ber að greiða, en fjelagsstjórnin annast greiðslu vaxtanna í einu lagi.

9. gr.

Sparisjóðir og aðrar peningastofnanir, er veita lánsfjelögum lán, geta í þess stað keypt vixla einstakra fjelagsmanna með framsalsábyrgð fjelagsins. Slika vixla getur stofnunin endurselt með framsalsábyrgð sinni til sparisjóðsdeildar Búnaðarbanka Ísland, enda sjeu vixlarnir vistaðir þar eða á þá rituð yfirlýsing um að útgefandi og ábekingar fráfalli afsögn vegna greiðslufalls.

Nú verður vixill, sem lánsfjelag hefir ábyrgst fyrir fjelagsmann sinn, eigi sýndur á greiðslustað til borgunar á gjalddaga, og glatast þá eigi vixilrjetturinn, ef útgefandi og ábekingar hafa, með orðunum »án afsagnar« eða annari slíkri áritun á vixilinn, fráfallið afsögn vegna greiðslutalls.

Vixlar þeir, er lánsfjelag ábyrgist fyrir fjelagsmann sinn, skulu jafnan meðtaldir innan takmarka láns hans samkv. 5. gr., og varasjóðsgjald greiðist á þeim eins og öðrum útlánum rekstrarlána fjelaga samkv. 4. gr. d., enda skulu allir slíkir vixlar tilfærðir í bókum lánsfjelaga.

10. gr.

Auk viðskifta lánsfjelaga við Búnaðarbanka Íslands, með eða án milli-göngu sparisjóða og annara peningastofnana, geta lánsfjelög selt vixla sína eða tekið lán hvar sem vera skal.

11. gr.

Stjórn lánsfjelags skal í byrjun hvers árs senda sýslumanni nafnaskrá yfir fjelagsmenn, og skal hún jafnan vera til sýnis þeim, er þess óska, í skrifstofu sýslumanns.

Samtímis skal og senda nafnaskrá fjelagsmanna til peningastofnunar þeirrar, er fjelagið skiftir við, og til Búnaðarbanka Íslands.

12. gr.

Pegar eftir hvern aðalfund skal stjórn lánsfjelags senda peningastofnun þeirri, er fjelagið skiftir við, og Búnaðarbankanum afrit af endurskoðuðum reikningum fjelagsins fyrir umliðið ár, með athugasemdum endurskoðenda, svörum reikningshaldara og úrskurði aðalfundar. Ennfremur tilkynning um breytingar á samþykktum fjelagsins og nafnaskrá yfir stjórnendur þess og starfsmenn.

13. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 4. gr. laga um veð, 4. nóv. 1887, er fjelagsmanni lánsfjelags rjett að veðsetja honum einu nafni tiltekna flokka búpenings síns, er hann á á hverjum tíma eða eignast kann, til tryggingar skuldbindingum sínum við lánsfjelagið.

Lausafjárveð lánsfjelaga þarf eigi að vikja fyrir forgangskröfum í protabúi skuldunauts.

Fjármálaráðherra er heimilt að lækka lögákveðin þinglestrar- og stimp-
ilgjöld fyrir slík veðskjól.

14. gr.

Ráðherra getur með reglugerð sett nánari ákvæði um lánsfjelög og
gefið út leiðbeinandi fyrirmynd að samþykktum slíkra fjelaga.

15. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.